

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume”, „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, e: pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 5 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Insertiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte.

== Manuscriptele nu să dau înapoi. ==

Și prin moartea lui ne-a înălțat pe noi!

Mișcătoare și duiosă amănunte dela înmormântarea lui Vlaicu. — Vorbirile întăritoare de suflet din jurul sicriului și de-asupra gropii lui!

Cetind amănuntele de mai jos asupra felului măreț cum s'a făcut la București înmormântarea scumpului nostru compatriot Aurel Vlaicu, și cetind scurtele spicuri din vorbirile calde ce s'au rostit asupra sicriului și a mormântului lui, — fiecare Român va înțelege, că, de ne-a însuflețit Aurel Vlaicu în viață prin zborurile sale, de ne-a înălțat și pe noi cu sufletele spre cerul spre care el nizuia într'una, — apoi prin neașteptata lui moarte el ne-a înălțat pe calea de raze nizuitoare spre soare, atîta de mult, cît nu ar fi putut-o face vieți întregi zece uriași ai gândirii și ai oțelirii simțirilor românești.

De a fost Aurel Vlaicu iubit și mare în viață, prin zelul seu de a face cinste științei române și a ne ridica și pe noi în fața celorlalte popoare prin minunate iscodiri tehnice, și prin întrecere cu cei mai isteți răzbitori pe aceste terene ale neamurilor înaintate — apoi prin moartea sa el s'a făcut îndoit de mare și a înălțat și întărit mîndria românească în milioane de inimi, în măsură de neprețuit!

Cetiți amănuntele de mai jos și veți simți tot așa ca noi aceste adevăruri.

O înmormîntare ca cea pe care a avut-o Mercuri d. a. în săptămîna trecută Aurel Vlaicu, n'au mai văzut nici Bucureștii, doar nici-odată! Cele 5 străzi, anume: Piața Sfîntului-George, strada Colței, strada I. Brătianu, Calea Victoriei și Strada Carol, prin cari a trecut cortegiul ce ducea pe răposat, așa erau de înșesate de lume, încît poliția și miliția abia putea deschide drum convoiului mortuar! Era în strade om în om; balcoanele caselor încărcate de lume; ferestrele pline de capete privitoare și chiar pe coferisuri se urcaseră acei cari nu mai aflau loc de unde să-l privească! Ziarele din București spun că nu 100, ci cel puțin 150 mii de oameni au luat parte la îngropăciunea lui Aurel Vlaicu!

În curtea bisericii răzbise alîta lume, încît au avut loc două leșnuri, de căldură și înghesuală. Poliția a fost silită a scoate ea o parte din cei întrași în Curte, căci altfel n'aveau pe unde aduce carul mortuar.

Biserica era cernită. Sicriul lui Vlaicu sta în mijlocul ei, încungiu-rat de flori și deschis. Fața lui se vedea încă. Pe la orele 2 a sosit mama lui și cele 2 surori. Nu se poate descrie durerea ce a stîrnit clipa, cînd nenorocita mamă și-a văzut iubitul fiu și s'a plecat asupra sicriului, inecată de plîns în-

soțită de surorile lui zdrobite asemenea. Toată lumea, în biserică și în curte și prin strade vărsa lacrimi.

Să vad în biserică: Generalul Hărjeu, ministru de războiu, Socec, comandantul pieței, General Botean, Prințul Bibescu, Paraschivescu, comandantul companiei de zburători, și alți ofițeri înalți; — apoi trimișii Ardealului: Dr. A. Vlad, Adr. Cristea, Seb. Bornemisa dela Orăștie, Lazar Tritean, Oct. Tăslăuan și Dr. Fruma, trimișii Sibiuului, Dr. Voicu Nișescu dela Brașov, și Mih. Bradiceanu din Bănat; trimișii Bucovinei, a Românilor Macedoneni; apoi trimișii tuturor Societăților din București și din alte orașe. Era de față, prin trimișii sei, cu adevărat toată Țara, ba toate hotarele locuite de Români! Părea că se îngroapă un Mare Voevod al neamului...

Cununi puseseră pe sicriu: Familia Regală, armata, ministeriile, școalele și societățile, apoi orașele din Țară și trimișii din Ardeal și din alte părți, — sute de cununi!

La ora 4 d. a. Arhiepiscopul Teofil Ploștescianul, încungiu-rat de preoții și diaconii bisericii, a început slujba de înmormîntare, dînd răspunsurile Corul bisericii.

În biserică s'au rostit trei vorbiri. Cel dintîi a vorbit Arhiepiscopul Teofil Ploștescianul, zicînd printre altele:

„Chiar acum, cînd ne ducem să însoțim la cel din urmă locaș ce aveam mai scump, mai drag, vedem: ce deșarte sunt bucuriile în lumea aceasta. Avera noastră, frumsețea, se duc, podoabele cari rămîn însă, sînt cele sufletești! Scopul acestei vieți e: datoria. Vlaicu și-a împlinit-o cu sfințenie! El n'a murit, ci doarme. Nu poate muri, are drept să trăiască și va trăi în amintirea noastră!...

După cuvîntul preoțesc, cel dintîi ia cuvîntul Ministrul de războiu, general Hărjeu, trimis din partea Regelui, ca să împodobească peptul scumpului răposat cu marea medalie „Virtutea Militară”. Ministrul zice:

„Scumpul meu Vlaicu,

Se cuvîne să cinstim înainte de toate virtuțile ostășești, despre cari ai dat dovadă strălucită în timpul campaniei (pe cîmpiile Bulgariei), cînd prin recunoașterile (patrulările) ce ai făcut cu mașina ta minunată, ai adus armatei neprețuite slujbe!

Din ordinul M. Sale Regelui României, vin să-ți pun pe piept ordinul „Virtutea Militară”. Acesta este ordinul care să dă numai bărbăților ineztrași cu cele mai înalte însușiri, cari sînt cei mai mari fii ai Țării Românești!

În numele armatei, care te plînge, îți aduc cel din urmă salut, iar părinții tăi să nu piardă curagiul, ci să fie fericiți și mindri că au avut un fiu ca tine!

Dea Domnul Dumnezeu ca pămîntul, ce va îngropa țărîna ta, să rodească și alții jii ca tine! — Dormi în pace!”

Di G. Barbulescu trimisul marilor industriași și negustori din Ploști, în numele aceluia oraș în apropierea căruia s'a împlinat căderea lui Vlaicu, vorbește și îi spune lui Vlaicu, că își vor ținea de datoriță a însemna locul pe care el a căzut, prin un monument vrednic de numele lui mare!

Di Locotenent-Colonel Mihail, spune:

În numele întregii armate am venit să aduc prinusul lacrimilor noastre pentru pierderea acestui geniu al zborului românesc.

Timp de patru ani cît am stat împreună, caracterul său blînd, bunătatea firei sale și felul său de a se purta cu lumea, ni-au apropiat și ni-au făcut să-l iubim.

În timpul mobilizării, noi plecînd spre Dunăre, — ne-am despărțit. Dar nu ajunsesem bine la Corabia și Vlaicu s'a repezit în sbor pe urma noastră! Cînd l-am văzut am rămas mirați

„Nu puteam să stau la București, cînd toată armata a trecut Dunărea”, — mi-a răspuns el. Atît de mare era legătura dintre Vlaicu și armata românească, încît nu mai puteau fi despărțiți.

În timpul din urmă ne vedeam foarte des, pe cînd lucra la mașina nouă, tip militar, comandată de ministerul de războiu, și am cules multe învățături din vorba lui înțeleaptă.

A fost un om, care și-a făcut datoria!...

După asta cosciugul a fost ridicat și scos din biserică de 4 ofițeri și 2 feciori din satul lui, din Bințiinți. Scos și așezat pe car, în curte, de pe treptele bisericii, s'au rostit alte două vorbiri. Una a dlui asesor conzistorial din Sibiu Lazar Tritean, care îl plînge pe Vlaicu în numele neamului românesc din Ardeal... Își arată măhnirea că Dzeu ne-a răpit așa de curînd unii după alții alîta fii vrednici ai Ardealului, pe poetul Iosif, pe Chendi și acum pe Vlaicu. Dar să mîngăe cu nădejdea, că aceste pierderi, cari sînt o Golgotă a noastră, vor fi urmate de învierea ce ne va înălța și înveseli iarăși!

A vorbit apoi dl Dr. Lupu, zicînd printre altele:

Te-ai coborît Vlaicule, geniu al gândirii românești, de acolo de unde altădată coborau Voevozii descălecători de țară (Din Ardealul din care au descălecat Negru Vodă și Dragoșiu...) Și cum aceia cucereau pămînturi și oamenii din cari avea să răsară patria română, Voevod al minții românești și tu, ai cucerit și stăpînit inima și-cugetarea Românilor de pretutindenii!

Ai venit flăcău sprinten și genial din Bințiinți-Orăștie, în focarul culturii române, să-l luminezi cu raza științei tale, să-l aprinzi cu mințea ta aleasă și să-l faci izvor împărtășitor de lumină în toată lumea.

Ai izbutit!

Iscodirea ta măiastră, lucrare proprie ființei sufletului tău, falnică și de sine stătătoare, a fost recunoscută de învățații țării și admirată de neamurile streine din Apus.

De-ai fi făcut numai atîta, Vlaicule glorios, și atunci ai desăvîrșit o lucrare uriașă pentru neamul tău oropsit, de dincolo și dincoace de Carpați.

Prin puterea minții tale și prin munca ta fără de preget, ai arătat popoarelor, că geniu românesc e la aceeași înălțime și strălucire, ca și al popoarelor civilizate, și prin aceasta ai făcut să crească în sufletele noastre încrederea în noi!

Dar știința numai, invenția singură, nu erau destul sufletului tău aprins.

Țăran sănătos din acele părți ale României, ale cărui suferințe ne dor amar, dar în care avem nădejdea toată, tu ai înțeles să dai științei tale suflet, care să trăiască, inimă care să bată!

Și atunci, ca cel dinții Român pentru care granița Carpatică s'a desființat, te-ai ridicat în văzduhuri, te-ai înălțat la cerul senin și limpede, care e același dincoace și dincolo, și strângând la un loc noroadele de pretutindeni ale României, așintind asupra lor milioane de priviri, ai fost cel dinții fiu al neamului, care ai încheșat sufletul României într-o singură gândire, ai făcut să-i bată inima pentru o singură dorință!

Ci când erai pe culme, atunci săgeata neprăznică te-a lovit și te-a răpit familiei, prietenilor, neamului românesc.

Te-ai dus, frate Aurel, ne-ai părăsit în amiaza vieții tale. Poporul acesta e ursit de Dzeu să ajungă la mărire cu jertfe mai crude decât toate neamurile pământului! Feciorii cei mai vrednici ne sunt luați în floare. Fii cei mai aleși sunt încă robi streinului!

De acum, Vlaicule dragă, văzduhul nu va mai bubui de zăngănitul păsării tale grozave, brațul tău împodobit de femeile Ardealului; nu ne va mai face semne de sus din razele soarelui și din creștetul norilor, privirea ta semeață nu ne va mai da putere și avânt!

Vlaicu viu, Aurel pretinul, Aurel feciorul lui neica Dumitru și al lelei Ana, Aurel fratele lui Ion și al Floarei, și al Valeriei și al credinciosului Miron, — nu mai este!

Plecăm genunchii împovărați de durere înaintea celui preainalt și zicem:

Fie-ți țărna ușoară, Vlaicule iubit!

După acestea convoiul a pornit spre cimitir, formându-se cortegiul în următorul rând:

În frunte mergea o trupă din Regimentul de escortă Regală. După asta urma un car pe care era așezat cea dinții mașină de zburat alui Vlaicu, cumpărată de ministrul român de războiu și păstrată la arsenalul armatei la București. Era așezată sus pe car și încununată cu un lanț de flori dela vîrf peste mijloc pînă la coadă și peste cunună un văl de doliu, semn de jale. Pe de laturi în car zeci de cunună trimise zburătorului căzut. Bătea la ochi celor ce priveau, că pe aripa acestei mașini era scris cu cifre romane numărul pe care Vlaicu l'a căpătat la zborul de întrecere de lingă Viena la Aspern, și acela era No 13... Carul care ducea cununile și mașina, era tras de 4 cai puternici, călării de tunari. Urma

un alt car încărcat de cunună, apoi steagurile societăților „Floarea de aur”, a soc. „Carpășii”, „Dacia Traiană”, „Vlad Tepeș”, „Macedo-Română” și alte multe, toate îmbrăcate în doliu, — Veneau ofițerii cari purtau perinița cu decorațiile (medaliile) răposatului. Urmează steagul societății de cîntări „Carmen” și corul corul stînd peste 100 de persoane, cîntînd duioase cîntări de îngropare; vin trăsurile cu preoții apoi carul cu mortul. De o parte și de alta pășesc cordoane de soldați din garda de onoare. Vine după car zdrobitul tată alui Aurel Vlaicu, țăranul nostru Dumitru Vlaicu din Binjiși, sprijinit de braț de 2 domni, apoi mama răposatului și surorile lui cernite; după ele îndată cei 8 feciori din Binjiși în hainele lor albe; apoi trimișii Ardealului și după ei fruntașii armatei cu ministrul de războiu generalul Hăișeu în frunte, urmași de trimișii tuturor trupelor cîte 3 inși de fiecare Regiment și dela toate armele: de Escortă Regală, infanterie, artilerie, călăreți, pioniri, cai ferate, ministrul de războiu, — și apoi lume multă multă, nenumărată!

Cu greu înainta convoiul, abia răzbind a-și face loc prin marea de privitori. În fața Palatului Poștelor convoiul s'a oprit și de pe treptele palatului s'au rostit încă 3 vorbiri, una de dl avocat C. M. Nicolau, care vede în Vlaicu intrupătorul unui vis frumos și alergătorul după un gînd înalt, care face mare!

»Dacă însă, zice dl Nicolau, în cartea destinului fusese scrise, ca Vulturul Ardealului să piară înainte ca idealul ce l'a închipuit, să devie o faptă, trebuie să mărturisim, că nu putea să aibă o moarte mai vrednică de viața sa eroică și profetică, decât aceea care a avut-o!»

Al doilea vorbește dl Dr. I. Ursu în numele „Ligei Culturale” slăvind pe idealistul Vlaicu!

Al treilea a grăit aci dl Dr. Aurel Vlad, zicînd printre altele:

»...Vlaicu ne a întărit puterea noastră de viață!

În țăranul de dincolo el a întărit prin geniul lui, credința unei mari izbînzii, izbîndă pe care Vlaicu a arătat-o numai în chip, ca simbol, tăind cărare viitorului zdrobitor de granițe! Mormîntul lui va fi zala, care va lega tot mai mult pe Românii de dincolo de frații de aici!

O singură mîngîiere avem: aceea de a ști, că poporul din care s'a născut un fiu atît de ales, are sorocul de a ajunge în fruntea popoarelor civilizate!

În numele partidului național-român, în numele Românilor de dincolo, îmi iau adio dela el zicînd: în veci să i fie slăvită aminterea!»

Zburătorii îi salută...

De tot interesantă și mișcătoare a fost forma în care compania de zburător al armatei române au a-

rătat alipirea și prețuirea lor față de soțul lor scump și drag, căpitanul Aurel Vlaicu.

Anume: în tot timpul cît a jînut mersul dela biserica Sft.-George pînă la cimitir, 6 mașini de zburat ale armatei încălecate de 6 ofițeri, au zburat într'una rotindu-se peste uriașul convoiu ce petrece pe Vlaicu la mormînt, îndeosebi pe de-asupra sicriului lui. Era ca zborul unor paseri uriașe îndoliate, văduvite, cari zboară triste de deasupra cuibului rămas gol după căderea unui soț scump din acela.

Bunii tovarăși cari zburau erau: dl Căpitan Andrei Popovici pe o mașină Coandă-Bristol; locotenent Protopopescu, pe o mașină Fahrman; locotenent Negrescu; locot. Capșa, soldatul pilot P. Vacas, pe mașină Bleriot.

Și cînd s'a slobozit în mormînt sicriul cu scumpul răposat, două mașini au trecut zbrîndîng tînguitor pe de-asupra gropii încă deschise, zicînd pare-că: Vlaicule, soțule drag, cum te poți lăsa închis sub glia grea și rece, tu cel care atît de drag ai avut largul zărilor noastre!..

— În timp ce să jîneau vorbirele în fața Palatului Poștelor, două din mașinile de zburat, a dlor Capșa și Popovici, au venit, în plutire lină, pînă aproape peste carul cu mortul, par'că voind să-l cheme și pe el iarăși în cercurile limpezi și line ale aerului pe unde atît de mult îi plăcea... Sărmana mama lui Vlaicu, văzînd mașinile cu zburătorii pe de-asupra, a oftat dureros zicînd:

— Apără-i și i ține, Doamne, macar pe ei, iar vama ce li-o iei, să fie plătită cu al meu!..

Dl locot. Capșa, care avea cu sine în mașină ca călător pe locot. Șerban Cantacuzinu, zburînd pe de-asupra cortegiului, a aruncat de sus mai multe buchetele de flori, cari au căzut foarte aproape de sicriul lui Vlaicu. Il băteau de sus cu flori, ca pe vrednicul și jelitul lor soț.

Greu și încet porni apoi convoiul mai departe. Erau cîsurile 8 seara trecute cînd a ajuns la cimitir. Aci s'a lăsat intrare numai unui număr restrîns de lume. În fața mormîntului deschis a rostit cuvînt de adio dl Dr. Voicu Nițescu, redactorul „Gazetei Transilv.” din Brașov, în numele foilor naționale române din Transilvania, Bănăț și Ungaria, arătînd cum aceste foi au fost cele dinții care au înțeles și au îmbrățișat și încurajat mereu pe Vlaicu, atunci cînd lumea încă nu-i dădea luarea amînte.

»Foile de peste Munți își iau prin mine rămas bun dela tine, scumpul nostru tovarăș de gîndiri înaltel Ele nu te voruita nici odată. Sufletul tău să meargă acum liniștit spre culmile după cari ai înșteptat o viață întreagă!.. Acolo te așteaptă nemurirea pe care atît de mult o vrednicești!..

Dl Nițescu încheie spunîndu-i lui

Vlaicu o veste duloasă, că Dr. Aurel Vlad din Orăștia cea vecină cu satul lui, i-a adus și un pumn de pămînt din țara lui care să fie aruncat, împreună cu florile dela fetele din satul seu, ca cel dinții brus de pămînt pe sicriul lui în mormînt!..

Atunci Dr. Vlad pășește pe marginea gropii și aruncă cea dinții mână de țărînă pe sicriu, pămîntul din Ardealul cel drag iubitului răposat, ca să-i fie hodina lină și, sub mirosul florilor și simțîndu-și pămîntul aproape, să i-se pară că se este aproape de draga lui țară, precum și aceea il va simți mereu aproape în inimile sale!..

A fost o clipă zguduitor de jalnică!

Sicriul a început apoi a se slobozi în mormînt, în vreme-ce o companie de onoare îl saluta cu arma, iar muzica militară cînta, duios și pătrunzător: »Deșteaptă-te Române»...

Așa a fost înmormîntat acest fiu visător și spre mari nălmîți rîvnitor, al frumosului nostru Ardeal.

Sărbările „Asociațiunii”

Tot de lucrările și producțiile zilei dinții să jîne și Concertul dat Duminecă seara în sala mare dela hot. „Central”. Reuniunea își adusese dirigent pe dl Aurel Medrea absolvent al Conservatorului din Viena. Și cu bucurie o scoatem la iveală, că nădejțile legate de dsa, au ieșit în plin. Concertul a fost la înălțime, făcînd onoare atît coriștilor, cît și conducătorului. A mai avut norocul de a-și putea cîștiga soliști buni pentru rolurile de solo: pe distinsa cîntăreașă dna Veturia Triteanu, apoi dl Medrea însuși, dș. M. Vasilca dl Dr. N. Dămian și dl Adrian Cristea. Toți acești soliști au fost cît s'a putul de bine! Iar corul asemenea și-a executat cu bravură partea sa în piesele destul de grele cu care l'a pus la probă dl Medrea. Iar dșoara Cella Delavrancea, în punctul ei de pian, a răpit pe înșelegătorii muzicali, încît toți conglănesc a recunoaște, că e un fenomen în muzică! Publicul a onorat prestațiunile corului, ca și ale soliștilor, cu aplause bogale.

Despre Concertul dat de „Reuniunea română de cîntări” din loc, vom aduce în Nr. viitor, păreriile unui priecpător în ale muzicii, a dlui Dr. I. Cl. Juga, care scrie despre acest concert un foileton în „Gazeta Tr.”

După concert lumea s'a risipit pe-acasă.

A doua zi

au avut loc conferența Directorilor de despărțămînte, cu consfătuiri că ce ar fi de făcut pentru a vîri și mai tare „Asociațiunea” în sufletul poporului, și a il face pe acesta s'o spriginească în chip mult mai vrednic decum face azi?

A fost un viu și folositor schimb de vederi, din cari Directorii atenți s'au ales negreșit cu frumoase îndrumări și învățături.

A urmat apoi *ședința a doua*. Cel dintâi cuvânt al președintelui, cătră adunare, e un cald cuvânt de mulțumită cătră Orăștieni, pentru că au dat oaspeților privilegiul a vedea mărșălul conduct poporal! A fost ceva neașteptat de frumoși de reușit! Ni s'a arătat în chip strigător, că avem aci un popor înăntat, deștept și voinic, sănătos la trup și la suflet! Cu un astfel de popor, lucruri mari poate face neamul românesc!, zice dl Bârseanu.

— Intrând în ordinea de zi, se dă cuvânt dlui *Dr. Valer Moldovan* raportorul comisiei pentru cercetarea dării de seamă a Comitetului central. Dl Moldovan, însuși un om ce să luptă mult pentru Asociațiune în Turda și jur, fiind un în-sufleșit spriginitor și slujitor al ei, — vorbește foarte frumos despre acest așezământ cultural al nostru și de rostul lui, — arăta ce s'a lucrat și anul trecut: tot cit s'a putut! Fericește „Asociațiunea” că are conducerea care o are, pe dl Andrei Bârseanu, și mai dîndu-i și din partea dsale câteva povețe, îi dorește spor tot mai puternic!

A urmat dl *Vas. C. Osvadă*, ca raportor al comisiei pentru cercetarea socotelilor. În o dare de samă foarte lămurită, luminind frumos toate părțile socotelilor și a bugetului, dl Osvadă arată chibzuelile comisiei și face mai multe propuneri pe cari le crede minite a mintii Asociațiunea din starea strimtorată materială, în care se află azi. Mai ales trei ar fi mijloacele mintuitoare: Să fie rugate băncile române a da 1% din cuota de binefacere, Asociațiunii; a purta în biserici un disc nou: Discul Asociațiunii, și a stăruî se se scrie cit mai mulți membri noi. Vom reveni asupra acestor propuneri, cari au fost primite de adunare.

La ora 12 $\frac{1}{2}$, *ședința s'a întrerupt*, avînd a se urma după prînz. Ședința de după prînz s'a deschis cu *Conferențele*

secției științifice a „Asociațiunii”. S'au ținut două conferențe: Dl *Dr. I. Radu* profesor în Brad, a vorbit despre „Răspîndirea științelor la Români de la noi”. Multe porniri bune, ducătoare la nivel cultural tot mai îmbucurător, se văd și în viața noastră, unei porniri însă, aceleia de a se răspîndi și populariza științele mai abstracte, dar frumoase și cari formează podoaba unei clase culte, i-se dă la noi prea puțină îmbrățișare. Dl *Dr. Radu* arată cum doi oameni modești, dar cu frumoase cunoștințe, dnii *Gavril Todică* și *I. Corbu*, au făcut bune începuturi de răspîndire a științelor prin broșuri, iar dl prof. *T. L. Blaga* prin publicațiile dsale în „Cosinzeana”, „Foata Interesantă” și altele, — și atrage luarea aminte a

clasei noastre culte asupra acestor lucrări, ca fiind foarte vrednice a fi spriginite, ca bune începuturi de răspîndire a științelor exacte și la noi Români de aici. Citează din scrisorile lor părți frumoase, pline de spirit, ascultate cu plăcere.

A doua conferință a fos a dlui *Dr. S. Dragomir* profesor semin. în Sibiu, despre stările de împreună-viețuire a Românilor cu Sașii pe Fundul Regiu și îndeosebi în scaunul Orăștiei. Dl *Dr. Dragomir* a preles liber, citind o mulțime de date istorice, diplome și citații din diplome, cu o fluență ce dovedește o memorie rară. Conferința s'a întemeiat pe adînci și amănunțite cercetări istorice, cari au dat conferinței un deosebit interes și au făcut-o foarte plăcută. Dsa a combătut cu frumos aparat de știință istorică, părerile unor scriitori sași mai noi, că doar noi Români n'am avea nici un drept istoric asupra pământului pe care ei l'au căpătat când au venit aici, că acela pe atunci ar fi fost deșert și noi ne-am tras spre ei numai după ce ei îl cuprinseseră. Dl *Dr. Dragomir* arată că acestea-s neadevăruri rău-lăcioase și neserioase.

Am rugat pe dl prof. *Dragomir* să ne dea frumoasa dsale Conferință, care privește îndeosebi Orăștia foarte de aproape, și credem că vom avea plăcere a o aduce în foaie cit mai curînd, căci ne-a făgăduit a ni-o trimite.

Amîndoi conferințunii au fost viu aplaudați și felicitați.

Și în acest punct adunarea Asociațiunii la Orăștie, a fost la înălțime.

A urmat raportul comisiei de înscriere de membri făcut prin dl *Dr. Oct. Sgîlîmbea*. L'am arătat în numărul trecut.

Comisia pentru alegerea noului comitet pe 3 ani, prin rostul dlui *I. Teculescu* protopop Alba-Iulia, relege vechiul comitet aducînd un singur om nou în el, pe merituosul profesor dela Sibiu dl *Dr. N. Bălan*. În fruntea Asociațiunii a fost reales cu însufleșire rară de președinte dl *Andrei Bârseanu*, vicepreșinte *Dr. Vas. Suciu*, canonic, Blaj, membri: *Part. Cosma*, *Dr. Il. Pușcariu*, *Nic. Ivan*, *Dr. N. Bălan*, *Oct. Goga*, *Dr. I. Lupaș*, *A. Agârbiceanu*, *Oct. Russu*, *Nic. Togan*, *Ioan Negrușiu*, *Gavr. Precup* și *Oct. Tăslăuanu*. Suplenți: *Dr. Vasile Bologa*, *Dr. I. Beu*, *Dr. L. Borcia*, *Dr. I. Rașiu*, *Arseniu Bunea* și *Romul Simu*.

Cu acestea adunarea s'a încheiat. Președintele mulțumește Orăștlenilor pentru primirea caldă și bogată în roade ce au făcut Asociațiunii, iar dl *Dr. Vlad* mulțumește Comitetului pentru că a onorat Orăștia cu ținerea acestei adunări aici.

Adunarea viitoare va fi la Năsaud, unde la anul e jubileul de 50 de ani a marilor școli de acolo.

Expoziția

aranjată în saladela „Transilvania” a stat din 3 feluri de obiecte: Obiectele meseriașilor români, apoi obiectele Atelierului de țesătorie și obiectele adunate dela țărancile române din loc și din comuele din jur.

Expoziția meseriașilor a fost arangeată în urma hotărîrii luate de comitetul reuniunii lor. Au stăruiți apoi și au ostenit în jurul pregătirilor, dl președinte *Adrian Cristia* dl vicepreședinte *I. Ciontea*. Că expoziția a reușit așa mulțumitor, vrednicia e revine însuși meseriașilor exponenți, cari într'adevăr s'au întrecut între sine a expune lucruri vednice de văzut, dovedind că avem deja în Orăștie o respectabilă trupă de meseriași români, cari pot ținea cu onoare concurența cu meseriașii altor neamuri, cari au aceste bresle mai vechi ca noi Români. Onoare tuturor!

Partea Atelierului a fost apoi așazicînd colțul luminos al expoziției. Iși pusese obiectele pe scena (bina) salei și pe peretele din fundul scenei și, cite n'au mai încăput, jos în sală, naintea scenei. Fiecare obiect era o bucată de artă adevărată, oprînd asupra sa privirea îndelungată a cercetărilor. Erau admirabile perdele, (între ele o perdea foarte fină, comandată de Regina României pentru o fe-reastră la Palatul Regal din București), apoi haine preoțești, printre cari una pe sama *P. S. Sale* Episcopului *Dr. Frențiu* dela Lugoj, apoi drăgălașe traiste de mână (reticule) pentru dame, perinițe de canapea, rame de fotografii, covoare mari și mici, măsurîșe, covoare de pat, cămășușe românești, șorțe, costume, etc., etc. La orice expoziție mare, nu așa de orășel mic, ci în capitale de țări înaintate, — Atelierul nostru ar fi cîștigat la sigur medalia de aur, cel mai mare premiu, pentru bogăția și măestria obiectelor expuse! Ne arătăm și prin asta recunoștința noastră față de vrednica conducere a acestui Atelier. Doamna *Victoria Dr. Erdeli*, directoara Atelierului și domnișoara *Victoria Barițiu*, care a condus de un an de zile lucrările în Atelier, pot fi mîndre de rezultatele ce le arată cu Atelierul de ici.

A treia parte a expoziției au format-o obiectele de țesătorie țărăneasca, adunate de prin casele țărancilor noastre din loc și din comunele din jurul Orăștiei. Acestea au dat numărul cel mai mare de obiecte. Cu acestea a fost umplută sala: toți păreșii, apoi două salete vecine și un fel de culmi trase peste sală dela stîlpii galeriei până la ferestritele de sus din față. Multe din aceste obiecte, lucrate de țărancile noastre, au fost admirate, ca întrupînd de fapt o foarte mare istețime a țărancei române în a țese și a coase! Precum e cîmpul în Maiu și Iunie plin de flori cari de cari mai osebite, simple la pă-

rere, dar dînd un minunat covor în sute de colori, cu flori mari și mici, strigătoare și modeste, rizătoare și triste, grăitoare și tăcute, — așa era și expoziția lucrurilor de mână a țărancilor noastre, împodobind marea sală cu bogăția lor și storcînd dela toți cercetătorii mărturisirea că: Cu adevărat mare meșteră e femeia română, în această nobilă și folositoare deprindere: în țesut și cusătură măiastră!

Fie laudate toate dragile noastre surori cari au dat lucrurile lor să fie expuse și arătate aci!

Această parte a expoziției a cerut poate mai mult ca celelalte toate, multă alergare, stăruire, osteneală, până să faci pe femeii să dea lucrurile, să le aduni, apoi să le așezi în chip artistic în sală, — și dacă și această parte a expoziției a reușit așa de bine, recunoaștem cu plăcere, că vrednicia e în întîia linie a doamnei *Aurelia Boldea*, *Bobilna*, care, ajutată de un comitet de dame, a avut bunăvoința a primi să îngrijească de adunarea acestor obiecte de prin comune și de arangearea lor în sală. Comitetul de dame cari, cu dna *Boldea* împreună, au conlucrat la adunarea obiectelor și arangearea lor, a stat din doamnele: *Victoria Domșa*, *Antonia Branga*, *Hedviga Dr. Muntean*, *Maria Moța* și dsoara *Valeria Ștefănescu* (Șibișel). — Ieșînd prin comune, cite doue, au fost ajutate cu bunăvoință de doamnele preotese, învățătoare, notărese și dsoarele de prin comune, cum și de alți fruntași din sat, — pentru ce să aduce și acestora turtura mulțumită și recunoștință.

Așa, cu ajutorul altor mîni harnice, nu e mirare dacă Expoziția a reușit foarte bine în toate trei părțile din cari a stat.

Între meserieri s'au împărțit premii, de 50 și 25 cor.; Atelierului i-se dă o mare Diplomă de onoare, și tuturor țărancilor cari au trimis lucruri la expoziție (și cari au și fost expuse, ca vrednice de aceasta), li se vor da diplome! Sunt în lucrare.

Expoziția a fost cercetată de mai multe mii de oameni.

Școala civilă de fete, a statului, din loc, a cercetat și ea expoziția sub conducerea profesoarelor, lăudînd frumoasele lucruri văzute aci. Tot așa școala noastră română. Au avut intrare liberă.

Credem a putea aduce în numărul viitor cu numele pe toți măestri cari au expus, arătînd și ce au expus și ce premii au căpătat, precum și lista țărancilor cari au expus.

În revista „Cosinzeana” vor ieși mai multe chipuri arătînd frumoase lucruri dela Expoziție.

În scop de răspîndire

dăm aceste foi dela 1 Septemb. v. până la capătul anului, — așadar 4 luni de zile, („Libertatea” cu „Foata Interesantă” și „Spicurile Econom.”) cu numai 1 cor. 60 f. tuturor celor ce doresc a intra acum ca abonați noi!

Monumente lui Vlaicu.

S'au pornit adunări de daruri dela preșuitorii jelitului nostru zburător, ca să i-se ridice monumente în mai multe locuri: Cei dintii cari au făcut îndată pași în calea asta, sînt zburătorii armatei române în frunte cu Prințul Bibescu, comandantul companiei de zburători. Ei au de gînd să-i ridice un frumos monument pe locul unde a căzut, în hotarul comunei Bănești, lângă Cimpina.

Metropolitul Moldovei, dela Iași, a fost îndată al doilea care și-a ridicat cuvîntul în același scop. Prea-Sfinția sa a spus: Nu mai pot uita clipe de înălțare sufletească, de anul trecut. Era sărberea iubitelui de 50 de ani ai Universității dela Iași. Venise și M. S. Regele și Regina și Prinții la sărbări. Pe cînd ele erau în culmea însufleșirii, — iaca să ivește pe cer arătarea ne-mai văzută până atunci la noi: Vlaicu zburînd minunat pe deasupra noastră! Ne-a ridicat și mai mult cu suflitele spre cer! Intru pomenirea acestor clipe neuitate, voesc ca la Iași, pe cîmpul peste care el a zburat, să i-se ridice un vrednic monument!

— Al treilea e glasul Bucureștenilor, cari zic: Avem doi eroi ai științei celei mai nouă, a zborului: pe locotenentul (Oberleitnantul) Caranda, căzut anul trecut cu mașina și mort pe loc, și acum pe Vlaicu. Amînduor acestora să li-se ridice un monument pe o piață de frunte a Bucureștilor, o piatră frumoasă cu două fețe, pe o față să fie scris cu litere de aur numele locotenentului Caranda cu datele din viața lui: cînd s'a născut, cînd a murit, în floarea vieții, jertfă datoriei și științei, — pe cealaltă numele lui Vlaicu și datele din viața lui, mort ca eroul științei și a unui vis mare!

— Al patrulea e glasul nostru al Românilor din patria-lui Vlaicu! Și l'a noi s'a vorbit îndată, încă în firul sărbărilor dela Orăștie, de monument lui Vlaicu! Dșoarele române cari au vindut în ziua întâi a sărbărilor flori în folosul „Asociașunii“, adunînd 300 coroane și-au arătat dorința, ca preșul florilor vindute de ele, să fie aruncat ca flori din partea lor pe mormîntul lui Vlaicu, anume ca temeiul la fondul pentru Monument lui Vlaicu, care are să i-se ridice ori în satul lui ori pe Dealul-mic dela Orăștie, unde a săvîrșit el anul trecut cel mai reușit zbor al său. Venise prin văzduh dela Hașeg la Orăștie, și aci, plecînd de pe Dealul mic, și-a îndreptat zborul spre răsărit până l'am perdut de tot din vedere! Nu se mai zărea deloc-deloc! Il dusesese inima o blu spre satul seu Binținți, peste care să roți de mai multe ori plin de fericire, — și apoi veni napoi ivindu-se în zare ca un punct mic ce tot crește, tot crește, spre noi

și, ajungînd la locul de unde a plecat, să mai roți odată peste noi și se dete jos, alergînd la mama-sa și spunîndu-i fericit:

— Am văzut, mamă dragă, casa noastră și vișeii prin curte...

Mamă-sa a plîns de bucurie și de înduioșare. Par'că simțea că e cea din urmă dată, că dragul ei Aurel, vedea acea curte și acea casă din fericitele sale rotiri prin văzduhuri...

Pe acest Deal-mic s'ar potrivi monumentul ce i-l vom ridica noi.

„Romînul“ din Arad s'a făcut răsunset dorinței arătate la Orăștie din partea dșoarelor române, și face chemare cătră lumea românească să trimiță daruri pentru monumentul lui Vlaicu. Propune, ca toți banii să se trimită hîncii „Victoria“ din Arad, care îi va cuita prin „Romînul“ și prin celelalte ziare naționale dela noi.

Lumea a început a răspunde chemării, trimișind sume potrivite, 5 cor., 10 cor., care cît poate, pentru monumentul lui Vlaicu. Sau adunat depe cîteva sute de coroane.

Stăruim și noi, ca inimile bine simțitoare să trimiță cît pot pentru nobilul scop.

— In Orăștie să poartă zilele astea o listă de colecție. Sunt rugași toți a contribui. Asemenea comunele din jur. Bani vor fi depuși la „Ardeleana“ și păstrați aci până la formarea Comitetului de executivă a monumentului.

— Dela Blaj să ridică, prin „Unirea“ cererea, ca monumentul să se ridice pe „Cîmpul Libertății“ dela Blaj, unde a zburat el mai întâi în Ardeal, la marea adunare iubilară a Asociașunii.

Deva pentru Vlaicu. Duminică în 21. Septembrie s'a ținut în biserica română din Deva părăstas pentru odihna sufletului lui Aurel Vlaicu, servind patru preoți și fiind de față întreaga societate românească cu poporul împreună. S'a ridicat paus cu colivă, colaci și luminări, între lacrimi și jalea mare a celor de față. Pe biserica s'a arborat steag negru și s'au tras clopotele aproape un ceas.

Două dragălașe dșoare, Lucia Hosu și Alexandrina Moldovan, au pornit o adunare de daruri pentru monumentul martirului nostru, adunînd o sumă de 270 Cor., care s'a și trimis „Victoriei“ în Arad, pentru adăugat la sumele ce se adună acolo

— Dl Vasile Merlaș, primar comunal și proprietar în Chelița, ne-a trimis o scrisoare foarte duiosă despre jalea ce o simte poporul de acolo și dsa pentru pierderea lui Vlaicu. Cu o cale ne-a trimis 5 cor. pentru monumentul lui Vlaicu. Am trimis banii la locul de adunare a lor.

Vlaicu-Căpitan.

Un amănunt care la noi nu s'a fost scos la iveală, căci se înfîlțase în vremea pornirii războinice contra Bulgariei, — este următorul:

Aurel Vlaicu fusese decorat încă acum doi ani de M. S. Regele

Carol cu medalia de Cavaler al Coroanei României, ca dreaptă preșuire a ostenelelor sale în jurul desăvîrșirii mașinei de zburat.

Cînd acum două luni România își ridică armatele asupra Bulgariei, ea avea lipsă de bunele slujbe a tuturor fiilor aleși ai neamului. Printre aceștia zburătorilor cu mașinile li-se păstra un rol foarte prețios, foarte însemnat! Ei aveau doar să strătaie văzduhurile alergînd peste cîmpiile bulgare și a, ducînd știri că unde ce au văzut — ca cu afit mai ușor să știe comandantii armatei că încotro cîte oșii să și plece!

Vlaicu părea că a prins pe Dzeu de un picior de bucurie, că acum i-se va da mare și prețios privilegiu a-și slugi neamul și armata Țării Românești! Bine înțeles, a vestit pe ministrul de războiu, că va merge și el cu mașina sa ardelenească, să slujească armata Țării Românești, — alături cu ceialalți zburători ai armatei.

Îndată ministrul de războiu i-a căutat curagiosului Român Ardelean loc potrivit în șirele armatei române, propunîndu-l M. Sale Regelui Carol să-l numească de adreptul Căpitan și cu acest rang să iee și el parte în mersul armatei române prin Bulgaria.

Așadar i-a dat cel mai înalt rang pe care îl are azi un ofițer în compania de zburători ai armatei române. Cu acest rang a mers el în Bulgaria.

Și vrednic s'a arătat de onoare ce i-s'a dat! A fost unul din cei mai cutezători zburători peste hotarele bulgare și aducător de știri că ce a văzut pe unde s'a rotit ca un vultur.

În zilele acelea se vestise, că o mașină de zburat s'a văzut plufînd peste capitala Bulgariei, peste orașul Sofia, și că Bulgarii mult s'au mirat de cutezanța acestui zburător al armatei române.

Era Vlaicu!

Pentru aceea s'a înfîlțat apoi și decorarea lui cu marea medalie „Virtutea Militară“, pe care i-a trimis-o Regele Carol prin ministrul de rezboiu Hirjeu, și care i-a pus-o pe pept în sicriu cu cuvintele, cunoscute (vezi vorbirea pe pag. 1).

Erau aceste cuvinte răsplata caldă a Domnitorului prin înfișul seu General, cătră Căpitanul Vlaicu, cel plin de vrednicie în slujba sa față cu armata și cu patria română, în zile grele!

Correspondență.

Sfințirea bisericii din Moșnița.

În 14 Septomvrie n. s'a serbat sfințirea bisericii din Moșnița prin P. S. Sa dl Episcop al Aradului Ioan I. Papp, în mijloc de frumoase sărbări.

O așa zi mare și plină de bu-

curie n'am mai văzut pe aici nici odată.

În Moșnița era o biserică veche, care aproape amenință viața celor ce intrau în ea. — Cei chemați și-au cunoscut datoria de a se apuca de zidirea unei biserici nouă.

Și ei s'au pus pe lucru.

Bun sprijin moral și material a dat părintele Dimitrie Adam, care a cumpărat un policandru în preț de aproape 1000 cor. Vichentie Crișmariu pădurar reg. a cumpărat un policandru în preț de 300 cor.; negustorul Iacob Schneider o candelă mare, iar Reuniunea de cîntări, la îndemnul învățătorului dirigent G. Caba, a făcut orologiul de turn. Peste tot dl învățător Caba a fost la culme în stăruințele pentru zidire. Biserica s'a renovat pe fundamentul vechiu, și a costat peste 30.000 cor. Cu deosebire iconostasul e un tip pictoricesc pentru care s'a jertfit mai mult.

În dimineața sfințirii s'a slobozit o ploaie grozavă, care intristase inimile fiecăruia, dar Dumnezeu le făcu iar bucurie. Ploaia încetă. Călăreții pleacă în ordine dimpreună cu trăsurile spre întimpinarea P. S. Sale chiar la Timișoara la locuința P. On. Domn adm. protopopesc Ioan Oprea unde sălășluise.

În Moșnița îl așteptau 4 porți triumfale pregătite de inv. George Caba și stud. de a VII cl. din Brașov Vichentie Pascu, fără a fi costat pe comună nici un filer.

Sosind Prea Sfinția Sa în comună, credincioșii îl așteptau așezați de amîndouă părțile drumului; mai aproape de poarta bisericii școlarii și școlărițele îmbrăcate în alb, ținînd flori în mâni pentru a presăra drumul Prea Sf. Sale cu ele. În ușa bisericii Episcopul e bineventat în numele parohiei de dl preot Dimitrie Adam, și în numele școlarilor de eleva Persida Gruța care îi dete un buchet de flori frumoase.

După acestea P. S. Sa s'a retras la locuința învățătorului de unde a fost dus cu litia la biserică. Actual sfințirii s'a făcut de P. S. Sa încungiurat de 10 preoți și 4 diaconi. Răspunsurile liturgice le-a dat Reuniunea de cîntări din loc sub conducerea învățătorului dir. George Caba. A plăcut foarte mult: „Innoleşte-te noue Ierusalime“ compoziția lui Muzicescu, cor mixt pe 7 voci și cîntarea arhierască: „Împăratul cerului“, cor mixt, compusă de inv. G. Caba. P. S. Sa a dăruit Reuniunii 10 cor., ca semn de plăcere pentru cîntarea corului.

După liturgie Prea Sfinția Sa s'a retras la locuința preotului, unde l'au cercetat trimișii așezemintelor. Preoțimea și învățătorimea tractuală în frunte cu șeful lor păr. adm. I. Oprea. Comitetul parochial în frunte cu judele Vichentie Ilicescu! Prezbiteriul reformat în frunte cu preotul lor Stefan Szambathi. Administrația în frunte cu protopotoarele Iuliu Somogyi. Comuna politică în frunte cu notariul Iuliu Zvarinyi.

Erariul în frunte cu ispanul Alexandru Bernáth.

Prea Sfinția Sa a răspuns foarte plăcut și cu deosebire delegațiunii erariului a încheiat cu cuvintele: Dați învățătorilor și preoților noștri, școalelor și bisericilor noastre, lemne și pământ gratis, pentru că și ei conlucră la binele și fericirea statului! S'au făcut vizite. Apoi banchet, n'au fost toaste și nici muzică, numai corul a intonat mai multe cântece frumoase. La 3 ore d. a. P. S. Sa s'a înapoiat. Reușita concertului aranjat a fost împedecată de ploaia torențială ce căzu și după amiază. După concert mulți ne-am retras în casa ospitală a inv. G. Caba, unde ne-am petrecut în dragoste frățească câteva ore.

Deie Dumnezeu, că multe romuni bisericești să fie așa ca Moșnița și să aibe așa conducători.

I. B.

Membri ajutători

ai „Asociațiunii“ înscrși din privilegiul adunării gen. dela Orăștie.

După-ce în numărul trecut am dat lista membrilor fondatori, pe viață și ordinari, — publicăm azi și lista membrilor ajutători (cu taxe sub 10 cor.). Iată-o:

Din Orăștie: Ioan Rob, ec., Ioan Silian, ec., Dumitru Dăian, ec., Pav. Boșorogan, ec., Dumitru Burlan, ec., George Gelmărean iun., ec., Nicodim Brudariu, ec., George Gelmărean sen., ec., Simion Brudariu, ec., Iosif Mihailă, ec., Irimie Boca, ec., Ioan Fleșeriu, inv., Petru Androne, măcelar, I. Marian, propr., George Silian iun., ec., Dr. Vasile Albu, of. de dare, Artemiu Corvin, of. de bancă, Traian Popa, locotenent c. r., Cons. Budoiu, tipograf, Pompiliu Albu, tipogr., Petru Grozav, tipogr., George Suci, tip., Ioan Ciontea, tipogr., J. Hetaș, funcț., Sim. David, funcț., Nicolae Tanase, funcț. de bancă.

Din Gelmar: Sever Păcurariu, preot, și încă 3 membri ajut.

Din Petreni: Ioan Cristea, ec.

Din Căstău: Ioan Velicea preot gr. cat., Aurel Văidean, ec., George Teotescu, ec., Vasile Popovici a dascălului, ec., Ioan Dănilă I. Simion, ec., Lazar Dănilă, ec., Ion Răduț I. Toma, ec., Adam Popovici, ec., Danilă Grănesc, ec., Ioan Armean, ec., Todor Andreiu, ec., Iuliu Deak, adjunct, Vasile Sintion, notar, Ioan Toetescu, ec., Sămoilă Zaharie, ec., Vasile Moise, ec.

Din Vințul-de-jos: Ioan Limbean, crișmar, Ioan Mărginean, negustor.

Din Sibîșel: Ioan Căliman, inv., Firuța Căliman.

Din Romoșel: Aurel Mihailă, întreprinz., Avram Dubleșiu sen., proprietar, George Dubleșiu, econom. Avram Nasta a Popii, propr., Avram Zaharie, ec., Teodosie Cîsil, negustor.

Din Slatina: Constantin Glodariu, profesor.

Din Șibot: Nicolae Ordean, inv., Liviu Gelmărean.

Din Cugir: Augustin Olariu, întreprinzător.

Din Bucium: Ion Olariu I. Pavel, econ., Ilisie Olariu, ec., Filip Olariu, ec., Pavel Sendrescu, ec., Vasile Inășescu, ec.

Din Vînerea: Daniil Păcurariu, preot, Dionisiu Giurgiu, inv., Vasile Baciu, primar, Avram Opincar, negustor, Ion Furdul I. Alexa, ec., Ioan Pinte I. Nicolae, ec., Ilie Furdul, meseriaș, Ion Cugierean I. Crăciun, ec., Precup Herlea, ec., Nicolae Romoșan I. Ion, ec., Avram Văidean, ec., Ilie Barb, ec., Nicolae Macarie, ec., Ilie Baca, ec., Nicolae Urișescu, I. Crăciun, ec., Ion Oltean I. Ion, ec., Nicolae Borza I. Nicolae, ec., Ion Borza I. Ion, ec., Ion Florea I. Ion, ec., Ion Borza I. Avram, ec., Antoniu Hondola, ec., Ion Bura I. Iosif, ec., Nicolae Barb I. Nicolae, ec., Ion Radu I. Petru sen., ec. Miron Romosan, ec., Nicolae Bota I. Gligor, ec., Nicolae Pinter I. Nicolae, ec., Ioan Tesala, ec., Ion Crăciun I. Adam, ec., Antonie Simu, ec., Ion Popa I. Adam, ec., Ion Urișesc I. Nicolae, ec., Ion Herlea I. Dionisie, ec. Nicolae Pinter I. Nic. Ion, ec., Crăciun Herlea, ec., Nicolae Herlea I. Vasile, ec., Ion Herlea I. Ion, ec., Ion Bota I. Nicolae, ec., Alexă Fleșeriu I. Alexa, ec., Antanase Urișescu, ec., Ion Filimon I. Petru jun., ec., Ion Urișescu I. Nicolae, ec., Ștefan Simedru, ec., Ion Simedru I. Gligor, ec., Crăciun Toma, ec., Ion Șandru I. Ion, ec., Veluria Albu. soție de preot, Ștefan Crăciun, măcelar, Ilie Herlea I. Ilie, ec., Simion Oltean, ec., Ioan Simedru I. Ilie, ec., Ioan Baciu I. Vasile, ec.

Din Șibot: Sim. Săcărea, preot, Petru Moga, inv., Anania Viorel, ec., Silviu Viorel, ec., Iosif Zaharie, ec., Atanasie Gelmărean, ec., Nicolae Viorel, primar.

Din Romos: Sim. Căstăian, ec., Ion Arion I. Nicolae, ec., Ion Căstăian M., ec., Ioan Vasiiu G., ec., Nicolae Moiesc, zidar, Ion Muntean, măsar, Vasile Iula, ec.

Din Ruda: Lazar Buglea, cantor bis.

Din Orăștioara-de-sus: Remus Baciu, inv., Ioan Hașegan econom, Petru Toncea, ec.

Recunoașterea purtării frumoase.

Un lucru doar' fără păreche de interesant s'a petrecut zilele astea între Bulgaria și România:

Orașul Orhanîa din Bulgaria a fost, în vremea mișcării războinice, cuprins și el de armatele române. Au stat acolo trupele românești mai bine de o lună de zile. Vai de orașul sau satul în care se sălășuesc armate străine luni de zile! Așa e în războaie. Numai puțin și prăpăd rămîne după ele cînd pleacă mai departe.

Ce cu totul altfel e lucrul cu armatele române!

După ce ele s'au depărtat din

orașul bulgar numit, — azi conducerea orașului s'a simțit îndemnată a trimite mulțumită trupelor romine pentru purtarea lor cultă și nobilă, avută în orașul lor.

Înr'adevăr zilele trecute o deputație de 4 frunzași bulgari din orașul bulgar Orhanîa, sînd din domnii: Lalovsky primarul orașului, N. Petcov sfetnic de județ, E. Ciaparov, directorul băncii bulgare din Orhanîa și T. Ivanoff, — au sosit la Craiova în România, și s'au înfățișat la Comandantul Corpului de armată, spunînd că sunt trimiși de sfatul orașului lor, pentru a mulțumi armatei române de felul civilizat, nobil, în care s'a purtat această armată pe pămîntul bulgar și în deosebi în orașul lor, — nelăsînd pe urma sa nici o pagubă, nici o stricăciune, nici o ruină, dimpotrivă fiind de folos cetățenilor prin cumpărările făcute și plătite toate cu bani gata și în chip omenesc, cinstit!

Comandantul de corp i-a primit cu drag și i-a cinstit pe oaspeții bulgari, căzîndu-i bine recunoștința lor deschisă.

Oaspeții bulgari au fost călăuziți apoi la București, unde doresc să arate și ministrului de războiu român aceleași mulțumiri, — iar dela București au plecat la Sinaia, spre a se înfățișa și naintea Regelui, capul armatei și al Țării.

E fără păreche de frumos acest lucru, și el face de nou onoare armatei române!

NOUȚĂȚI

Familia Regală română să spună că e în ajuns de a sărba două nunți, cari să slujească ca înfărire și a viitorului Țării. Se scrie grin foile din București, că în luna viitoare, Octobrie, avea loc logodna Prințului Carol cu Olga, fiica mai mare a Împăratului Rusesc.

Dar aproape în aceeași vreme va avea loc și logodna Prințesei Elisaveta (sora Prințului Carol) cu Prințesele de Coroană al Greciei.

Grecia, mică și neînsemnată până ieri, azi e Regat însemnat, indoit de mare ca până aci, și cum Regina Greciei e soră cu Împăratul Germaniei Wilhelm, — ea are încă nădejdi bune de viitor. A întra în legătură de înrudire cu Grecia, azi să plătește.

Colera. Nu avem încă bucuria a putea vesti că colera s'ar fi stîns în Ungaria, precum nici în România. În Budapesta și în București nu s'au ivit în bolnăviri nouă, dar încolo în țară, și în Ungaria și în România, să tot ivesc. Se pare că țara va scăpa de tot de coleră abia după ce va da frigul, gerul, care înșepenește microbi și nu mai lasă să se poată răspîndi așa ca vara.

Ardealul a fost pîn' acum ferit de molipsire.

Regele Petru al Sîrbiei, după cum află unele foi din București și altele din Germania, — are de gînd să se proclame (să se vestească sărbătorește) de Țar, împărat, al Sîrbilor. I-se pare că și-a întins țara destul de mult, și nădăjduște s'o mai întinză, încît să se poată numi Țarul Sîrbilor!

Ardelenii noștri, zburînd și ei la București. A doua zi după înmormîntarea lui Aurel Vlaicu, Ardelenii noștri s'au dus să cerceteze și ei cîmpul de zbor al armatei și hangarele, îndeosebi hangarul jeliului Aurel Vlaicu. Au găsit acolo și pe ofițerii zburători, cari, după ce au arătat oaspeților mașinile, hangarele (șoproanele în cari să păstrează) și au tilcuit unele altele în jurul zborului, — au poțit și pe Ardelenii noștri să urce cu ei pe mașini, să zboare. Dar nimeni nu voia. Cîțiva din ofițeri erau chiar logodiți. Ei și-au luat logodnicele și au zburat cu ele mult și frumos, — că să încuragieze și pe... sălbăteciții noștri ardeleni.

Doamna Olimpia Bârsan a fost cea dintîi care s'a urcat apoi și dsa pe o mașină și a zburat. Asta a încuragiat și pe ai noștri. Dl Seb. Bornemisa și Dr. A. Vlad s'au urcat acum și ei pe mașini conduse de ofițeri, și au zburat sus și departe, cite 10 minute! Ei istorisesc că e o plăcere mare a zbura.

Odată, însă, spune dl Bornemisa, am mîncat o frică numai ca aceea: Ofițerul meu, dl căpitan Popovici, a oprit de-odată motorul și mașina a început să cadă oblu în jos, ca o piatră atrasă de pămînt! Imi părea că ea fuge de sub mine și eu rămân în aer! Am luncat așa cu ghiața în sîn ca 100 de metri oblu 'n jos! Căpitanul meu arunca des ochii spre mine, să vadă ce fac, bănuind că m'oiu fi speriat, mai ales că el nu m'a pregătit la acest joc prin aer. Conducătorul meu aprinse iar motorul și mașina începu a fugi de nou și ușor prin văzduh înainte, ca lunecînd pe valuri line fără scuturare, fără de tremur. E foarte plăcut să zbori. Înșeleg pe Vlaicu și pe alții de ce sunt pătimași pe zbor și nu se mai pot lăsa de el...

Ofițerii au poțit și pe tatăl lui Vlaicu să urce un pic cu ei, să vadă cum e zborul care lui i-a adus acest trist praznic, — dar sărmanul părinte a respins a gusta macar din „dulceața“ care lui îi aduse acest amar...

Soli Culturei române prin teatru O trupă de distinși teatraliști dela București, în frunte cu dl Victor Antonescu, artist la Teatrul Național de acolo, — au primit slobozenie dela guvern a putea veni să dea un șir de reprezentații teatrale prin Ardeal, Ungaria și Bănat. Deocamdată au voea da 52 reprezentații. E o trupă mai număroasă, care poate juca piese mai mari. În luna viitoare

Oclorbe au gând să înceapă turneul la Sibiu, Blaj, Alba-Iulia, Orăștie, Făgăraș, Brașov, Brad, Abrud, Lipova, Oradea-mare, Beiuș, Arad, Caransebeș, Lugoj, și alte locuri mai numeroase în Români.

Ne bucurăm de această veste, așteptând a vedea un joc teatral aievea bun, de măsuri ai acelei deprinderi nobile.

Cununie. Dșoara Olimpia M. L. Socaciu și dl Dumitru Secărea cand. de preot, vestesc serbarea cununiei lor, ce se va celebra Duminecă, în 5 Octombrie la 3 oare d. a. în biserica gr.-or. din Boiul-mare. Boiul-mare, Sibot. Toate doririle de noroc!

Țăranii mai harnici... Până să se adune banii și să se facă ceva monumente lui Aurel Vlaicu, țăranii din Bănești au cioplit o cruce frumoasă și au dus-o de au pus-o pe locul sfânt pe care el a murit, scriind pe ea: 31 August v. 1913. ora 4:50 min. † Aurel Vlaicu.

— Tatăl lui Vlaicu și fratele lui, Ion, au fost duși Duminecă cu automobilul la locul de jale pe care a căzut scumpul lor fiu și frate. Douzeci de domni din București, printre ei și dl Dr. A. Vlad, l-au petrecut pe bătrînul la locul de durere, pe care nemîngăiatul părinte a căzut în genunchi, înaintea crucii, plîngînd și rugînd pe Dzeu pentru odichna sufletului fiului seu iubît. (Vom aduce amănunte).

Aviz însemnat pentru familii. Se face cunoscut, că în *Cursul complementar* (ca clasa a 5-a a școlii civile) la școala civilă de fete din Sibiu, să va învăța din ăstan începînd, pe lingă studiile regulate, și *dantelăria*, lucrul fin de mână, predată de dșoara Lucreția Iosif, absolventă a școlii de dantelărie din Cluj și din Praga. Didactul 5 cor. Se primesc și fete cari n'au sfîrșit toate cele 4 clase civile, dar au vîrsta de 15 ani. Se primesc și ca interne în Internat, cu 550 cor. pe an și didactul internatului 50 cor.

Atragerea aminte a părinților cu fete, asupra acestui curs de mult folos.

Chipul lui Vlaicu, pe hîrtie tare, colorată, ca icoană drăguță de părete, în mărime de 17 centimetri lățime, 25 cm. înălțime, — să capătă cu numai 12 fileri!, la „*Librăria Națională S. Bornemisa*” în Orăștie. — Il vinde așa de ieftin, ca să-l poată lua fiecare țăran și să-l aibă în casa sa! Cei ce comandă prin poștă 10—20 de-odată să pună și 10 fil. de porto.

7 monoloage: „*Văduvioara*” și altele, au ieșit de sub tipar la „*Librăria Naț. S. Bornemisa*” din Orăștie. Un volumaș de 6 coale tipar (96 pagine), originale și localizări de Dr. H. Petra-Petrescu. Prețul 1 cor. și 5 fil. de porto.

Tinerimea română din „Țara Băii” a arangeat în 30 August n. o petrecere în fondul școlii și bisericii rom. gr.-or. din Băiș.

Au fost cu această ocaziune înfrate: 164'60 cor. spese 79 cor. iar venit curat 85'60 cor. care s'a și pus spre fructificare la „*Zarandeană*”.

Au binevoit a suprasolvi: dl P. Drăghits, primpretor, din Seliște-Sibiului, 10 cor. Dr. S. Moldovan, Orăștie, 5 cor. dnii L. Perian, A. Kordik din Băiș și N. Perian, din Seliște cite 4 cor.; dnii G. Moldovan; I. Andreica din Băiș și V. Jula, din Barul-Mare, cite 3 cor.; dl S. Ghișă, din Căinel 2 cor.; dnii I. Olariu, A. Balaș, din Băiș și A. Boticiu din Herțegani cite 1 cor.

În numele tinerimei mulțumim și pe această cale dnei Dr. Moldovan, pentru prețiosul concurs și patronaj a Dșale! Mulțumim tuturor, cari ne-au ajutat prin suprasolviri! Dzeu să le dea însușit, ca să poată ieși ori-și-cînd pentru interesele școlii și bisericii noastre!

Comitetul arangeator.

Busturi de cement ori de gips a pregătit *Librăria Diecezană* din Arad, dînd chipul celor mai însemnați bărbați din viața culturală românească. Busturile sunt podoaba caselor. La intrarea în o verandă frumoasă, un bust în cutare colț, între flori, să face bine. Atragerea luarea aminte a familiilor noastre culte asupra acestor busturi. (Vezi anunțul pe pagina 7 a foii de azi).

Parastasuri.

s'au slujit pe multe locuri pentru sufletul lui Vlaicu și să mai slujesc. Dumineca trecută s'a slujit și în bis. gr.-cat. din Orăștie. Celea mai multe să vor sluji în Duminecile următoare, cînd să se poarte un disc printre credincioși adunînd și ceva bani pentru monumentul lui!..

Invitare. Duminecă în 15/28 Sept. a. c. la orele 11 a. m. se va oficia în biserica rom. gr.-or. din Ilia-Murășană un parastas, pentru sufletul neuitatului nostru Aurel Vlaicu, la carele va oficia întreaga preoțime română din tractul Iliei. — La acest parastas se invită toată România din loc și jur. Ilia-Murășană la 6/19 Septembrie 1913. Z. *Murășanu*, protopresbiter.

Plîngeri. Ne vin și plîngeri din unele părți. Oameni neînțelegători ori nesimțitori nu și-au făcut datoria față de jalea neamului pe urma lui Vlaicu. De pildă în Țalna dl preot a stat nemîșcat de veștile aduse de foi și cererea unui țăran ca să se tragă și aci clopotele, a fost respinsă, că „doar Vlaicu nu a murit în Țalna”!.. — Slabă judecată. Reparează-ți părinte greșala.

— Din Gavoșdia ni-se scrie, că după îndemmurile foilor naționale, bunul Român dl George Moldovan, negustor, a rugat epitropia bisericii gr.-or. române de acolo să lase a se trage clopotele pentru răposatul Aurel Vlaicu, care a fost om mare pentru neamul nostru, că așa să face peste tot locul. Epitropul a răspuns că nule poate trage, că așa are poruncă (!). Dl Moldovan i-a lăsat vorbă să le tragă, că dsa plătește trasul, dacă altfel nu să poate face. Epitropul i-a scris atunci că:

„... ve fak de kunoscut ka taksa pentru klopotele e 1 korona adeka una korona, bani se fie platiți nainte, Neyk Vasiliu, epitrop”.

I s'a trimis coroana. Au tras clopotele ca de clacă, cam o minută, dimineața, la amiază, și spre sară.

Să spună că așa poruncește părintele I. A. Musca.

Ne pare tare reuță și astfel de picuri tulburi să picură în curatele va-

luri ale dragostei și bunici prețuiri ce se arată de toată lumea românească în jurul acestui fiu ales al neamului.

Dela părintele Musca din Gavoșdia așteptăm să repareze greșala aceasta, luînd coroana ce s'a băgat în casa bisericii pentru această tragere de clopote, și trimițîndu-o pentru fondul monumentului Vlaicu, arătînd epitropului seu, că aci nu s'a căzut să iee coroana. Iar dacă atunci, cînd a cerut coroana nu a știut încă cine e Vlaicu, acum cînd știe, se dee coroana pentru un scop frumos, ba să pună și dînsul, și dl preot și toți fruntașii din sat cite una două coroane, alăturîndu-se și dinșii la marea mișcare și însuflețire a neamului în jurul fericitului Aurel Vlaicu. Și atunci vor fi reparat frumos rătăcirea de o clipă în care au căzut, neștiind încă cine e acel pentru care li se cerea să dee și ei semnele jalei.

MAI NOU!

Cursă Sîrbiei? Nou războiu?

Sîrbia iar e neliniștită. De data asta de cea mai proaspătă „putere” a Europei, de Albania, vecina. Albanezii s'au sculat cu arme asupra cîinei Sîrbiei, ca să le răpească citeva orașe, ca Dibra și Djakova, în care să află și Albanezi și cu care Albania are legături de negoț. Bande tari de Albanezi au alungat pe Sîrbi ce erau de pază pe la hotar. De vre-o trei zile să hărțue cu ei. Respingînd pe Sîrbi, au călcau hotarul sîrbesc și au cuprins orașul Dibra, după grele vărsări de sînge! Vre-o 6000 Albani au atacat pe cei vre-o 500 soldați sîrbi din oraș și i-au alungat, luîndu-le orașul.

Regele Sîrbiei a dat poruncă de mobilizare pentru divizia de armată din acea parte a Sîrbiei!

Să începe un nou războiu, acum cu Albania!

Albanezii ci-că vor ataca și pe Muntenegru, ca să iee și dela el unele hotare ce cred că li-s'ar cuveni lor!

Să spună că ofițeri bulgari și austriaci s'ar afla în Albania, asmuțîndu-o asupra Sîrbiei!

Pleazna procurorilor

începe a izbi foile nemăgiiare. După osînda Românului A. Bratu, a doua zi urmă osînda la fel de aspră a Slovacului Ioan Nilie, preot în Petroș. A scris în „*Slovensky Tyzden*” un articol contra „*Kulturegyleturilor*” cari lucră să răpească și Slovacilor naționalitatea! A fost osîndit la un an temniță de stat și 1000 cor. în bani!

Numai nainte, dlor procurori. Cu alit mai bine pentru viitorul acestor neamuri, cu cit le veți așija voi mai tare!

Adunare învățătorescă.

Convocare

În virtutea §-ului 12 din statutele convocăm prin această adunarea generală a VII-a a „*Reuniunii Învățătorilor dela școlile populare confesionale de sub jurisdicțiunea Consistorului gr.-ort. rom. din Oradea-mare*” pe Mercuri 18 Septembrie v (1 Octombrie) 1913, în o-

pidul Beiuș, la care sunt invitați toți membrii ordinari, fundatori și ajutători, precum și toți binevoitorii și sprijinitorii Reuniunii.

Program: Dimineața la orele 8 asistare în corpore la chemarea Duhului sfînt, în sf. biserică, după care cei chemați se vor întruni în sala de conferințe a școlii de fete gr.-ort. române din loc.

Ședința I. 1. Cuvînt de deschidere și la salutarea oaspeților. 2. Constatarea membrilor prezenți. 3. Prezentarea rapoartelor și exmiterea comisiunilor pentru cenzurarea raportului general, de cassă, bibliotecă și raportul controlorului Exmiterea unei comisii pentru înscrierea de membri noi. 4. „*Dr. Petru Șpan*”, conferință de Dr. Nicolae Regman. 5. „*A învăța și a lucra lucrul manual (slöjd)*” în școlile populare”, prelegere de profesorul Nicolae Mihulin.

Ședința II. 6. I. Fr. Herbart, dizertație de Efrem Țigu. 7. Raportul comisiei exmise sub 3. 8. Propuneri și interpelări. 9. Staverirea locului și timpului adunării generale viitoare. 10. Îndeplinirea locurilor vacante din birou și comitet. 11. Apelul nominal. Închiderea adunării generale.

Beiuș, la 26 August (8 Sept.) 1913. Ioan Roșu, președ., Iuliu Lazar, secretar.

Vederea înmormîntării lui Aurel Vlaicu!

O societate de prins filmuri pentru cinematograf, a luat fotografiile la fața locului unde s'a întimplat nenorocirea și a fotografat importanta înmormîntare din Bucureștii

Toate acestea se arată în cinematograf și la Orăștie, Luni,

în 29 Septembrie n. în sala dela hotel „Central”!

O singură reprezentați!

Intrarea: Loc I. cor. 1'50; Loc II. 1 cor.; Loc III. 70 fil. Soldații 40 fileri.

Nu scăpați ocaziunea!

POSTA REDACȚIEI

Iohu Nicoară, Ingomar (America). Cineva ne-a scris în numele dtale să-ți oprim foaia. Ți-o oprimem. Acum Dta reclami numerii. Ți i-am trimis de nou și vom urma cu trimiterea, fiind dta plătit pînă la sfîrșitul acestui an. Că unele foi îți vin fără adausuri, e semn că mini necredincioase umblă cu ele pînă' ajung la dta. Că de aici merg cu adausurile lor regulate.

Nick Ianc, Butte (America). Scrii „*Banii îi trimiț de-odată cu epistola*”. Dar că prin cine, nu scrii. Așa nu putem controla. Scrie de nou, altfel foile îți vin o lună și se opresc. Că pînă acum banii n'au sosit și pot sosi prin ceva bancă care nu ne scrie dela cine-s și așa nu-i putem scrie la contul dtale.

Calfă de comerț

caută aplicare. Ar lua în arîndă o prăvălie la sat sau crîsmă. Adresa o dă administrația foii. (1110) 1-2

Chipul lui Vlaicu

(cap și pepi) în mărime naturală, executat artistic, să capătă cu 6 coroane exemplarul, la subscrisul:

Eugen Róna,
fotograf, Orăștie.
Str. Urghului 4.

„Grăunțul“

societate de consum în Leses — fogyasztási szövetkezet Lesesen.

Publicațiune.

Avem onoarea a aduce la cunoștința on. publică „Grăunțul“ societatea de consum din Leses (Sulumberg) prin decisiul tribunalului 11917/1913 a încetat de a-și mai continua activitatea.

Ne luăm deci libertatea a aviza pe toți creditorii „Grăunțului“, ca dela publicarea acestui aviz în decurs de 6 luni să-și valideze toate pretenziunile lor, ca astfel cererile lor valide să poată fi luate în considerare.

Băilă Bucur Crăciun Ioan Pătulea St. Ioan Ioan Muscă
membri liquidatori — felszámoltóbizottsági tagok.

(1303) 2-3

Scriitor să primește în dată în cancelaria advocațională a subscrisului:

Dr. N. Petra
advocat, Sellște (Szellstve)

(1104) 2-2

Nr. 773 913.

Publicațiune.

Comuna Alkenyér (Sibot) dă în arindă pe timpul dela 27 Octombrie 1913 până la 7 April 1914, dreptul de pășunat de pe teritoriul comunei, în mărime de 650 jug. cat.

Licitațiunea să va ținea la 28 Septembrie, la 10 oare a. m., în cancelaria comunală, unde s'odată să pot vedea și condițiunile de licitațiune.

Prețul strigării e 2031 cor.

Alkenyér, la 13 Septembrie 1913
(1094) 1-1 Primăria comunală.

Un armăsar

de rassa Pinzgau de 16 luni, șarg, rasă curată, este de vânzare la PAUL WALDHÜTTER în Kelnek Nr. 133 (Szeben m.)

(1111) 1-1

P. T.

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public din loc și jur, că dela 15 Sept. a. c. pun mai mare preț pe

croitoria de bărbați.

Țin în magazin stofe de modă din patrie și engleze în alegere mare. Pregătesc după măsură hainele cele mai după modă. Cu conducerea croitoriei am încredințat pe Benke Ede croitor cu bun renume, și cu puteri unite vom nizu, ca să mulțumim și așteptările cele mai mari ale onoraților noștri mușterii, pe lângă serviciu punctual și prețurile cele mai favorabile.

Cerind sprijinul binevoitor

Cu stimă

Benkő Jozsef.

P. T. Am onoare a aduce la cunoștință că desfăcându-mi croitoria mea, am primit conducerea croitoriei în prăvălia de modă a lui Benkő Jozsef, unde îmi voi servi onorații mușterii cu cea mai mare punctuositate.

Cu stimă:

Benke Ede.

(1105) 2-3

Hirdetés.

Van szerencsénk tudomásul hozni a b. közönségnek, hogy „Grăunțul“ fogyasztási szövetkezet Lesesen a kir. Törvénytől 11917/1913 számú végzése alapján beszüntette működését.

Bátorkodunk felhívni „Grăunțul“ összes hitelezőit, hogy ezen hirdetés közzétételétől számított 6 hónapon belül érvényesítsék összes jogos követeléseiket, hogy ily módon érvényes követeléseiket figyelembe lehessen venni

Nro 1066 - 1913 not.

Publicațiune.

Comuna Mărgineni la 1 Octombrie 1913, la 10 a. m. esarendează prin licitațiune publică următoarele bunuri comunale:

1. Finațiile com. Grădina de muștră, Todoricioara și Mănăstirea, pro 1914, cu prețul de 100-140 cor.

2. Pășunatul din muntele „Țiganul“, pro 1914, cu prețul de 700 cor.

3. Circiuna comunală pro 1914-1916 cu prețul strigării de 900 cor. — Condițiuni mai detaliate să pot privi în cancelaria com. din loc.

Mărgineni, 1913 Sept 15.

Primăria com.

(Nedescifrabil) not.

George A. Urs

primar.

(1096) 2-2

Invățăcei.

2 băieți, dela 14 ani în sus, din familie bună, să primesc ca *invățăcei*, la:

Petru A. Mogafranzelar în Blaj
(Balázsfalva)

(1091) 4-10

ARDELEANA

institut de credit și economii în Orăștie.

Primește depuneri
spre fructificare cu**5, 5¹/₂ și 6%**

după mărimea sumei, termenul de abdicere și după natura depunerii.

Darea de interese după depuneri o plătește institutul.

(1109) 1-5

Direcțiunea.

Prima fabrică de cahale din Barul-mare.

P. T.

Prima fabrică de cahale și schamott din Barul-mare, (lângă Petroșeni, comitatul Hunedoarei), își recomandă onoratului public fabricatele proprii, și anume:

sobe de cahală, cămine și mașini (spar-uri) de cahale, în toate mărimile și colorile! În stil antic sau modern! Pentru lucru bun și material rezistent focului, fabrica primește garanță deplină pe cinci ani!

Baptușire de pereți cu cahale, și vane de scaldă din plate veritabile de faiance, — precum și reparări de tot felul ce privesc această branșă, să primesc pe lângă prețuri moderate și executare repede!

Asigurăm pe toți de serviciu punctuos și solid și rugăm să fim onorați cu comande!

Cu toată stima:

Prima fabrică de cahale și schamotte
din Barul-mare—Nagybaár (comit. Hunedoarei).

(1093) 3-4.

Librăria diecezană din Arad

anunță, că întrind în legături cu un sculptor renumit, i-a succes să cîștige în execuție frumoasă și succasă

BUSTURILE

următorilor bărbați mari ai neamului nostru:

Andrieu Mureșan, Yasilie Alexandri,
Mihail Eminescu, Yasile de Stroiescu,
Țraian, Avram Iancu, Horea, Cloșca,
Crișan, Mihai-Yiteazul și A. Ylaicu.

Busturile sunt de mărimea 40×24 cm

Bucata din cement englez, costă 5 cor.

— din gips, 4 cor., — iar bronzat 6 cor.

Seria completă (11 buc.) comandată deo-

dată, execuție cement englez, costă 44

cor., — din gips 33 cor., — iar bronzat

55 coroane.

Cei-ce comandă seria completă sunt rugați, ca pentru cruțarea speselor de transport. cu ocazia comandei să indice pe lângă posta ultimă și gara mai apropiată.

Comandele sunt a se adresa:

Librăriei diecezane, Arad, Deák Ferenc 35.

(1108) 1-5

No 950 — 913

Publicare.

Comuna politică Lomány esarindează casa comunală de sub Nro 65-a împreună cu licență de crijmarit și de boltă din 1 Novembre 1913 până în 30 Septembrie 1916, adevă pe 3 ani, cu prețul de strigare de 500 cor.

Licitatie să va ținea în 5 Octomvrie 1913 la 3 ore p. m. în cancelaria comunală din Lomány.

Lomány la 15 Septembrie 1913
Primăria com.

Pop N. Ioan
notar.

(1095) 2-2

Tîrgul de țară

în comuna Seliște (Szelistye) comit. Sibiiului, se ține pe cum urmează: Simbătă în 4 Octomvrie st. nou tîrg de oi și porci, Duminecă și Luni în 5 și 6 Octomvrie tîrg de cai și vite cornute și Marți în 7 Octomvrie tîrg de mărfuri.

(1097) 2-2 Primăria comunală.

2 moșii de arendat.

Două moșii, una în Alsódetrehem și cealaltă în Mezőcsán, să dau în arindă sub condițiuni favorabile. Cea din Alsódetrehem în mărime de 60 de jugere catastrale, cea din Mezőcsán 67 jugere. Pământ bun și roditor. Condițiunile de arendare se pot afla dela:

(1106) 2-2
Borosnyai László
Alsódetrehem (T-aranyos m.)

Casă cu drept de crișmă de vînzare!

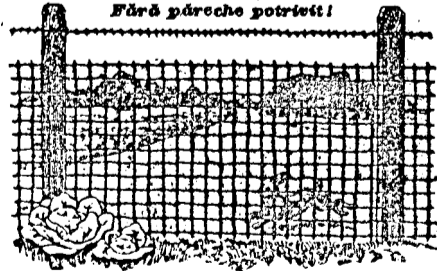
Casă care are drept de crișmă boltă, trafică, sare, stînd din 5 odăi, curte mare, magazinuri mari, șură, grajd și grădină în loc foarte cercetat, să vinde cu preț favorabil.

(1107) 2-3
A să adresa la proprietarul.

Fischer Iozsef
în Bozeș, u. p. Algyógy

Garduri, tare ieftine!

Producție indigenă!
Fără păreche potretii!

(994) Ușor de montat! 20-20

Numărato scrișorii de mulțumită aderesc cu

Țesutura de drot „HUNGARIA”

e neîntrecută, distinsă!

Să faceo din drot răsucit. Prețul pe metru pătrat 32 ileri și mai mult.

Să comandă numai la fabricantul
Alexandru Haidecker,

fabriță de feniță de drot și de garduri de drot în

Budaposta, VIII., Ūllői-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), PETRU BENEÁ, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Vinuri vechi: Vin alb 82 fil., Rizling 86 fil., Roșu 1 cor. Siller 78 fil. Carbenet 1 cor. 10 fil.

Vinuri noi: Alb 58 fil., Siller 60 fil., Rizling 62 fil.

Rachie de trevere (comină) K. 1.60. Rachie de comină, specialit. K. 2.20. Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expediază sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. *Vase împrumutez pe timp de 2 luni.* Pentru calitatea vinului garantez:

(947) 7- PETRU BENEÁ,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)

Carol König

pictor de odăi,
de firme și zidiri,

ORĂȘTIE, Piața riului Nr. 7.

(986) 21-26

Un morar,

o calfă, și un uenio de morar ață imediată aplicare la moara artificială ori la moara de vamă a băncii „Agricola” din Hunedoara-Vajdahunyad.

Ofertele cu arătarea plății și condițiilor să se trimită cu grabă la adresa:

„Agricola”
(1098) 2-2 Hunedoara-Vajdahunyad.

„Compagnie General Transatlantique”

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare rezezi,

Havre—Newyork

și

Canada

peste Basel (Elveția) și Paris.

Cancelariil:

Budaposta, VII. Baros-ter. 15.

Telefon: József 14-97.

(1033) 13-26

OLIVIU PASCU,

= inginer diplomat =

ORĂȘTIE—SZÁSZVAROS

Strada Beritului Nr. 8.

Întreprinde ori-ce lucrări tehnice și anume: măsurări de pământ, de păduri, parcelări, corecții de hotar, brazde, cit și desemnări de mape și schițe.

Pregătește planuri și prelininare privitoare la ori-ce-fel de clădiri și alte lucrări; edifică vile, case de locuit, clădiri economice, plafoane, și poduri de betonarmat, șosele, trenuri normale, trenuri economice și industriale, canale, apaducte, jilipe, etc.

Interesații sunt rugați a să adresa cu încredere firmei, care cu plăcere le va sta la dispoziție!

16-23
(1023)

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5½ %

după mărimea sumei și termenul de abzicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 11-20

DIRECȚIUNEA

CAPITAL SOCIAL Coroane 1,200.000.

Giro-Conto la „ALBINA”. — Postsparkassa ung. 29.349

„Banca Generală de Asigurare” societate pe acții în Sibiu (Nagyszeben) — este:

întîia și singura bancă de asigurare românească, înființată de băncile românești de împrumut din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunei: Parteniu Cosma, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca Generală de Asigurare” face totfelul de asigurări în deoseb: asigurări contra pagubelor din foc și asig. asupra vieții în cele mai favorabile combinațiuni.

Asigurările să pot face la oricare bancă românească (instituit de credit), precum și la agenții și bărbății de încredere al Societății. — Prospecte (îndrumări și lamuriri), tarife și informațiuni să dau gratis și îndată.

Personale cunoscute ca acvzatori buni și cu legături, pot fi primite ori-cînd în serviciul Societății.

„Banca Generală de Asigurare” dă lamuriri gratuite în ori-ce treburi de asigurare, fără deosebire că acele asigurări sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze la: „Banca Generală de Asigurare”, Centrala din Sibiu—Nagyszeben

ori la Agenturile ei principale din Brașov (nr. „Albina”) și Arad (Józsefshorcsag-ut 1/a) în Orăștie la „ARDELEANA” (di Simion Dămlăb, funcționar).